

بسم الله الرحمن الرحيم

طرح مطالعاتی چشمه

خلاصه مقرری دوم کتاب «مسئولیت و سازندگی»

❖ فصل اول: مسئولیت

❖ صفحه: ۲۱ تا ۳۱

✓ مسئولیت، درختی است که زمینه‌اش **شناخت‌ها** هستند و ریشه‌اش **اعتقادات** و بهارش **بحران‌ها** و حادثه‌ها و **گرفتاری‌ها** است.

✓ در زمینه‌ای که **انسان** و **هستی** و **نقش انسان مجهول** است، ریشه‌ی **عقیده‌ای زنده نخواهد ماند** و **مسئولیتی نخواهد رویید** و اگر کسی در این زمینه و با این ریشه‌ی مرده مسئولیتی گرفت جداً آدم مفلوکی است که دارد با **احساسات** و **عادت‌هایش** زندگی می‌کند، نه با **انتخاب** و **سنجش** و **ارزیابی‌اش**.

✓ و هنگامی که خود انسان **دلیلی برای بودن** و **برای انسان بودن** نداشت و هنگامی که **معیاری و میزانی برای کارهای انسانی** نبود، جز **فلسفه‌ی پوچی** چیزی نخواهد ماند که گاهی در شکل **بی‌تفاوتی** و **سنگی**، **عصیان** و **طغیان**، **دم غنیمتی** و گاهی در شکل **انتحار** جلوه می‌کند.

✓ مسئولیت، پایه‌هایی دارد:

۱. **داده‌ها بازدهی می‌خواهند:** خداوند حکیم، نعمت‌ها را بی‌جهت نمی‌دهد و بی‌جهت نمی‌گیرد. (هر کس دارد مسئول است و هر که بیشتر دارد مسئولیتی بزرگ‌تر).

۲. **سرمایه‌ها باید سود بیاورند:** در فاصله‌ی تولد و مرگ، ما این سرمایه‌ها را از دست می‌دهیم؛ مگر آن که به ثبت برسانیم و در جای خویش مصرف کنیم. (هواهای دل و حرف‌های خلق و جلوه‌های دنیا باتلاق‌هایی هستند که سرمایه‌ها را در خود فرو می‌کشند و سودی نمی‌افزایند).

۳. **آنچه از اوست باید برای او باشد:** اَنَا لِلَّهِ وَ اَنَا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ

✓ آن کس که می‌خواهد به سوی خدا باز گردد و نعمت‌ها را در راه او خرج کند ناچار به خلق او می‌اندیشد، که این‌ها عیال او هستند و خانواده‌ی او و اگر خلقی، جمعی، اجتماعی، نیازهای گوناگون داشت و کسری‌های بی‌حساب، باید **شدیدترین و عمیق‌ترین نیازها** را برآورده کرد.

✓ که شدیدترین آن‌ها **نیاز تربیتی** است، زیرا صنعت و تکنیک پیشرفته در جامعه‌ای که فقر تربیتی دارد جز به انهدام و نابودی آنان کمک نمی‌کند. و همانند تیغ تیزی است که در دست کودکی باشد.

✓ برای **شناخت وظیفه** به چند اصل نیاز هست:

یک: آزادی از اسارت‌ها و هواها- هنگامی که می‌خواهند طلایی را بکشند بادبزنها را خاموش می‌کنند و هواها را آرام می‌سازند. آزادی از اسارت‌ها با **شناخت عظمت انسان** و **وسعت هستی** و **شناخت‌های دیگر** بدست می‌آید.

دو: میزان و سنجش ترازو- نیروی **عقل** - و برای اطمینان بیشتر، مشاوره با میزان‌های دیگر

سه: مشورت- در هنگام مشورت باید ملاک‌ها را بدست آورد و از اطلاعات و آگاهی‌های دیگران بهره‌مند شد سپس سنجید و انتخاب کرد، نه آنکه اسیر برداشتها و حرف‌ها شد.

چهار: ملاک اهمیت